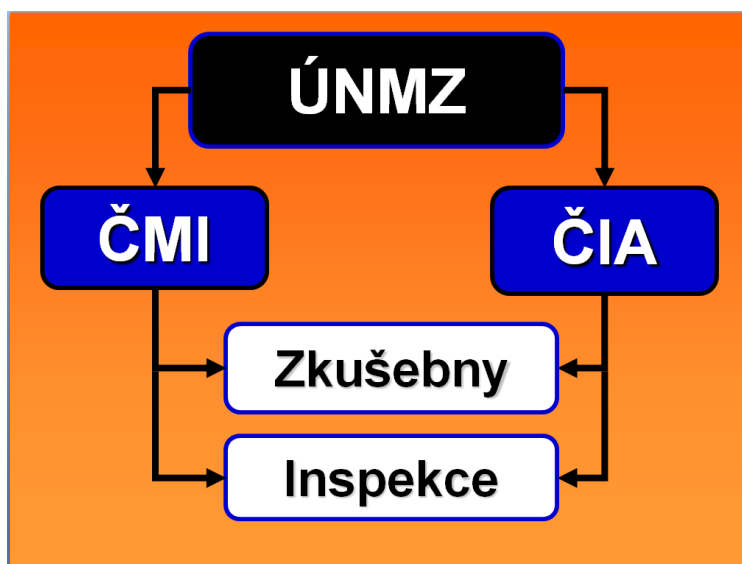

Řízení jakosti v ČR

Program standardizace jakosti je v ČR uskutečňován pomocí 4 nástrojů (činitelů):

- 1) technická normalizace
- 2) metrologie
- 3) zkušebnictví
- 4) inspekce (kontrolní orgány)

Cíl – zamezit pronikání nejakostních výrobků na trh!
tzn. zamezit průniku nebezpečných nebo zdraví ohrožujících výrobků na trh!

- **ÚNMZ** – Úřad pro normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví - řídicí orgán programu standardizace jakosti, současně vydává a harmonizuje normy (provádí činnosti technické normalizace)
- **ČMI** - Český metrologický institut – schvaluje a ověřuje měřidla a měřící postupy
- **ČIA** - Český institut pro akreditace – uděluje akreditace fyzickým a právnickým osobám
- **Zkušebny a inspekce** – výkonné orgány

Zkušebnictví

Prováděno na základě zákona:

č. 22/97 Sb „O technických požadavcích na výrobky“ a zákona č. 110/97 Sb „O potravinách a tabákových výrobcích“.

Zkušební laboratoře se zabývají přezkoušením užitných vlastností výrobku, provádí certifikace výrobků a vydávají certifikáty s omezenou platností.

System zkušebnictví zahrnuje **akreditované a autorizované osoby (AO)** způsobilé provádět zkoušky vlastností výrobků nařízené vyhláškami k uvedeným zákonům nebo nařízením EU.

Akreditovaná osoba (orgán)

Je oficiálně uznaná ČIA jako osoba způsobilá provádět určité stanovené činnosti. **Obdrží osvědčení, že je způsobilá ve vymezeném rozsahu provádět zkoušky výrobků,** kalibraci měřidel a certifikaci nebo jinou odbornou činnost.

Autorizovaná osoba (AO)

Autorizovaná osoba **zajišťuje** (v rozsahu vymezeném v rozhodnutí o autorizaci) **činnosti při posuzování shody výrobků s požadavky technických předpisů.**

Je pověřena Úřadem pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví k činnosti státního zkušebnictví. Tím se dokumenty vydané AO stávají podkladem opravňujícím výrobce nebo dovozce vydat prohlášení o shodě výrobků stanovených Nařízením vlády a případně označit tyto výrobky značkou CCZ AO ..., podle Nařízení vlády č. 179/1997 Sb.

Notifikovaná osoba (NB)

Zkušební laboratoře splňující podmínky notifikace v rámci EU získávají od Evropské komise statut notifikované osoby č. ... a jsou v rámci EU způsobilé k posuzování shody, tj. posouzení, zda výrobek nebo systém odpovídá požadavkům směrnic EU.

Autorizované osoby se stávají **NOTIFIKOVANÝMI OSOBAMI** oznámením ÚNMZ orgánům Evropského společenství. Dokumenty vydávané notifikovanými osobami jsou podkladem pro označování výrobků evropskou značkou shody CE a vydání ES prohlášení o shodě.

Metrologie

Je prováděna na základě zákona č. 505 / 90 Sb „O Metrologii“.

Orgány činné v metrologii se zabývají - schvalováním měřidel, kontrolou přesnosti měřidel, měřicími metodami a ověřováním hotově baleného zboží označeného symbolem „e“

Schválená měřidla je nutno pravidelně předkládat k ověření. Vyhovující měřidla jsou následně opatřena příslušnými metrologickými značkami. Jedná se především o měřidla používaná v obchodním styku, kde se cený tvoří na základě naměřené hmotnosti.

Nejdůležitější činností metrologie z hlediska obchodu je kontrola měřidel (váhy, metry)!

Měřidla stanovená k povinnému ověřování jsou uvedena ve vyhlášce MPO vydané k zákonu „O metrologii“. Vyhláška stanoví časový údaj pro ověřování měřidla (váha neautomatická – 2 roky). Ověřené měřidlo je označeno samolepkou s úřední značkou a kódem.

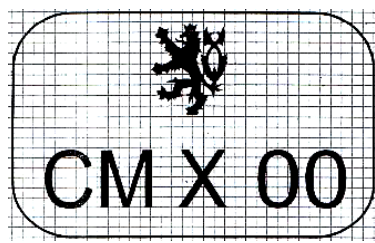
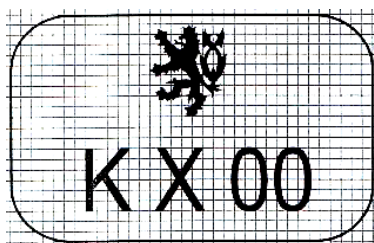
Nejdůležitější údaj v kódu – je rok ověření!

Měřidla ověřují Krajská metrologická střediska – kódové označení **K X**. (x = číslo)
Český metrologický institut - kódové označení **CM X**. (x = číslo)

Význam kontroly zboží označeného symbolem „e“ :

Symbol „e“ na obalu je vyjádřením tzv. „Zaručeného množství“ a dává spotřebiteli jistotu, že výrobce dodržel povolené odchylky obsahu!

Význam metrologických kontrol v obchodě – ochrana spotřebitele!

Technická normalizace

Soubor činností, jejichž cílem je zjednodušit a sjednotit požadavky na výrobky a užívané postupy!
Výsledek - tvorba nových norem, harmonizace norem, spolupráce s mezinárodními normalizačními institucemi

Současný stav technické normalizace v ČR:

Normy = standardy – mají pro uživatele převážně charakter doporučení, závazných norem je méně než 30 a týkají se oblastí, v nichž je stát povinen zajistit bezpečnost a ochranu zdraví uživatelů výrobků (harmonizované normy doplňující významné zákony)

Harmonizované normy – vybrané normy vztahující se k nařízení vlády (a zákonům).

Jsou pro uživatele závazné, jejich zavedením se ruší národní normy, které by s nimi byly v rozporu.

Harmonizace znamená využití principu vzájemné vazby právního předpisu a technické normy!

Harmonizace ČSN znamená, že znění předmětné normy je totožné s normou platnou ve státech EU nebo normou mezinárodní. Dodržením požadavků harmonizovaných norem výrobce plní ustanovení Směrnic EU vydaných pro vybrané výrobky stanovené v rámci EU k posuzování shody.

Probíhá proces přejímání (sjednocování) ČSN s EN a ISO

Evropské či mezinárodní normy (označené např. EN, ISO, IEC), které jsou přejety do soustavy českých norem se stávají normami českými. Označení takové normy tvoří značka české technické normy a značka přejímané normy. Sjednocené normy se označují v záhlaví dokumentu zkratkami – ČSN EN, ČSN ISO, ČSN EN ISO před číslem normy! (např. ČSN EN 115, ČSN ISO 1735, ČSN EN ISO 9001, ČSN IEC 61713)

Přejaté ČSN musí být obsahově totožné s normami ISO a EN!

Tvoří asi 90 % z celkové roční produkce technických norem. Současně s jejich převzetím do národní soustavy norem se ruší překonané či konfliktní původní české technické normy.

Technické normy jsou přejímány do soustavy ČSN:

- **překladem** - asi 60 % z celkového objemu přejatých norem
- **převzetím originálu** - za národní titulní stranou (stranami) následuje text anglického originálu
- **schválením k přímému používání** - text angl. originálu pouze s názvem a označením normy v čj.

Co se rozumí pod pojmem česká technická norma?

Každá původní česká technická norma, která se může vytvářet pouze v oblastech, ve kterých neexistují normy evropské nebo mezinárodní - má pouze značku ČSN (např. ČSN 73 4301).

Tvoří pouze asi 10% z celkové roční produkce technických norem v České republice.

Vydavatel norem v ČR – ÚNMZ (Úřad pro normalizaci, metrologii a zkušebnictví - Praha)

Mezinárodní organizace zabývající se normalizací

ISO = Mezinárodní standardizační organizace vydává normy se zkratkou ISO

IEC = Mezinárodní elektrotechnický výbor

CEN = Evropský výbor pro normalizaci vydává normy se zkratkou EN

CENELEC = Evropská komise pro normalizaci v elektrotechnice

Rozdělení norem

- **podle působnosti** - PN (podnikové normy), ČSN (české státní normy)
- **podle obsahu** - všeobecné (jakost, názvosloví), **postupové, předmětové** (týkající se výrobků)
- **podle způsobu, jakým řeší danou problematiku** - souhrnné (1 norma), **sdužené** (kmenová norma a normy přidružené)

Inspekční orgány

Činnost inspekčních orgánů je uskutečňována na základě zákona č. 146/2002 Sb. o **SZPI** nebo zákona č. 552/91 Sb. o **státní kontrole**.

ČOI - www.coi.cz, SZPI - www.szpi.gov.cz, SVS - www.svscr.cz, HS - www.hygp Praha.cz